

Shivaji University, Kolhapur

FIRST YEAR B. A. B. Ed.

**Implemented from the academic year (2010-2011 i.e.)
STRUCTURE and Syllabus OF B. A. B. Ed.(Intigrated) COURSE**

FIRST YEAR B. A. B. Ed.

Stermster

	Subjects	Name of the Paper	Marks		
			Theory	Internal	Practical
1	B.A. Part-I- English (Compl.)	English for Communication			
	Semester -I	English for Communication Paper I	40	10
	Semester -II	English for Communication Paper II	40	10
2.	B.A. Part-I Marathi (Compl.)	साहित्य सौरभ पेपर			
	Semester -I	गद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर – A	40	10
	Semester -II	पद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर – B	40	10
3.	Education Paper – I	Secondary and Higher Secondary Education : History, Issues & Management			
	Semester -I	Secondary and Higher Secondary Education : History, Issues & Management	50		
	Semester -II	Secondary and Higher Secondary Education : History, Issues & Management	50		
4	Marathi (opt.) Paper – I Hindi(opt.) Paper – I English (opt.) Paper – I Sanskrit (opt.) Paper- I	} Any two of the following			
I	Marathi (opt.) Paper – I				
	Semester -I	गद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर – 1 कथारंग पद्य– कवितागंध	40	10	
	Semester -II	पद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर – 2 कथारंग गद्य– कवितागंध	40	10	

II	Hindi(opt.) Paper – I	1. दौड 2. साहित्यालोक			
	Semester -I	आधुनिक हिंदी साहित्य पेपर – 1	40	10	
	Semester -II	उपन्यास ‘दौड’ और व्याकरण पेपर – 2	40	10	
III	English (opt.) Paper – I	Introduction to the Minor Forms of Literature: Light and Delight			
	Semester -I	Introduction to the Minor Forms of Literature : Short Stories Paper - I	40	10	
	Semester -II	Introduction to the Minor Forms of Literature : One Act Plays Paper - II	40	10	
IV	B.A. Part-I – (Opt. Sanskrit) (Lower)	संस्कृत वेचे			
	Semester -I	संस्कृत वेचे Paper- I	40	10	
	Semester -II	संस्कृत वेचे Paper- II	40	10	
5	History (opt.) Paper – I Geography (opt.) Paper – I } Any one of the following				
I	History (opt.) Paper – I	Any one of the following			
	Semester -I –	Rise of the Maratha Power (1600-1674)	40	10	
	Semester -II -	Rise of the Maratha Power (1675 – 1707)	40	10	
II	Geography (opt.) Paper – I				
	Semester -I	Paper-I Introduction to Physical Geography			
	Semester -II	Paper-II Introduction to Climate.			

STRUCTURE OF PRACTICUM COMPONENT

FIRST YEAR B. A. B. Ed.

Sr. No.	Semester	Title	Marks	Workload Per Week
1	First Semester	Micro Teaching (5 Skills & one integrated lesson)	60	26
2	First Semester	General Knowledge Enrichment	05	01
3	First Semester	Tutorials : Education Paper – I One tutorial for Section - I	10	01
	Second Semester	One tutorial for Section - II	10	
4	Second Semester	Practical Work Related to Education Paper – I	10	01
5	Second Semester	Interview of Teachers / Head Master and Parents	10	01
6	Second Semester	Comprehensive study of secondary school	10	01
7	Second Semester	Creativity & PDP	15	03
8	Second Semester	S.U.P.W. – I (Socially Useful Productive Work)	10	01
9	Second Semester	Content Enrichment Programme	10	01
		Total	150	36

B. A. B. Ed. Part I
ENGLISH (Compulsory)
English for Communication
(Syllabus for Semester Pattern from June, 2010)
SEMESTER: I

Section I: Communication Skills

Unit No.1: Introducing Yourself

Unit No.2: Talking About Personal Experiences

Unit No.3: Giving Directions and Instructions

Section II: Reading Skill

Unit No.7: How I Taught My Grandmother to Read

Unit No.8: Non-Cooperation

Unit No.9: Socrates and the Schoolmaster

Unit No.10: The Lottery Ticket

Division of Teaching hours

1. Communication Skills = 12 X 3 = 36 Hours

2. Reading Skill = 7 X 4 = 28 Hours

बी.ए.बी.एड. भाग-1 मराठी (आवश्यक)
अभ्यासपत्रिकेची रूपरेषा
प्रथम सत्र
गद्य आणि उपयोजित मराठी

■ उद्दिष्टे :	
1	मध्ययुगीन व आधुनिक मराठी साहित्याचा स्थूलमानाने परिचय करून देणे.
2	यादवकालीन व शिवकालीन मराठी भाषेचे स्वरूप समजावून देणे.
3	समाजसुधारकांच्या उदात्त विचारांचा परिचय करून देणे.
4	व्यक्तिचिन्नात्मक लेख, रूपककथा, कथा लेखन, ललित लेखन या वाङ्मयप्रकारांचा परिचय करून देणे.
5	विविध माध्यमातील संज्ञांचा अथवा परभाषेतील शब्दांचा परिचय करून देणे.
6	विद्यार्थ्यांची वाङ्मयीन अभिरुची विकसित करणे.
7	निबंधलेखनाचे विविध प्रकार समजावून देणे.

■ अभ्यासक्रम :		
	साहित्य सौरभ (गद्य विभाग) : संपा. डॉ. डी.ए. देसाई व इतर शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर	
1	दोन लीळा	म्हाईभट
2	प्रधान	रामचंद्रपंत अमात्य

3	तरुणांपुढील कार्याची दिशा	यशवंतराव चव्हाण
4	पदवी म्हणजे मंत्रप्राप्ती नव्हे !	आप्पासाहेब पवार
5	राजहंस आणि रेलगाडी	वि.वा. शिरवाडकर
6	कस्तूरीमृग	वि.स. खांडेकर
7	ओझ	प्रकाश नारायण संत
8	आपण माणसात जमा नाही	राजन गवस
9	मला जायला पाहिजे !	योगीराज वाघमारे
10	मनातलं आभाळ	अरुणा ढेरे
11	जंजिरा ! जंजिरा !!	विश्वास पाटील
12	दोन अनुभव	सुधा मूर्ती

उपयोजित मराठी	
1	निबंध लेखन
2	विविध माध्यमातील शब्द

■ मूलभूत वाचन :	
	साहित्य सौरभ (गद्य विभाग) : संपा. डॉ. डी.ए. देसाई व इतर शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

■ पूरक वाचन :		
1	लीळाचरित्र दर्शन	संपा. शिवशंकर उपासे, जयसिंग कळके
2	आज्ञापत्र	रामचंद्रपंत अमात्य
3	सहयाद्रीचे वारे	यशवंतराव चव्हाण
4	पितामह :आप्पासाहेब पवार स्मृतिग्रंथ	संपा.प्रा.भैरव कुंभार
5	एखादं पान एखादं फूल	वि.वा. शिरवाडकर
6	सुवर्णकण	वि.स. खांडेकर
7	वनवास	प्रकाश नारायण संत
8	आपण माणसात जमा नाही	राजन गवस
9	बेगड	योगीराज वाघमारे
10	आठवणीतील आंगण	अरुणा ढेरे
11	संभाजी	विश्वास पाटील
12	वाईज अँड अदरवाईज	सुधा मूर्ती

■ संदर्भ ग्रंथ		
1	राजनीति	मल्हार रामराव चिटणीस
2	युगांतर	यशवंतराव चव्हाण
3	दिशा आणि ध्यास	डॉ.आप्पासाहेब पवार
4	कुसुमाग्रज / शिरवाडकर : एक शोध	दत्तात्रय पुंडे
8	दलित कथा	संपा.गंगाधर पानतावणे, चंद्रकुमार नलगे
9	लघुनिबंध ते मुक्तगद्य	वि.शं. चौधुले
12	सुगम मराठी व्याकरण लेखन	मो.रा. वाळंबे
13	निबंध लेखन	निबंध लेखन संबंधित ग्रंथ

B. A.B.Ed. Part I

PAPER-I

SECONDARY AND HIGHER SECONDARY EDUCATION: HISTORY, ISSUES AND SCHOOL MANAGEMENT

Objectives

To enable the student teacher to-

1. Understand the concept and developments in secondary and higher secondary education in post-independence era.
2. Acquaint with the present structure and curriculum of secondary and higher secondary education in Maharashtra state.
3. Understand the procedure of registration, recognition and regulations regarding establishment of secondary and higher secondary school.
4. Understand various problems and issues at secondary and higher secondary level and their remedial measures.
5. Identify the role of teacher in curriculum and textbook development.
6. Make aware with planning and organization of co-curriculum and extra curricular activities and the different processes of progress-oriented evaluation of the student.
7. Use the statistical methods to interpret the test scores.
8. Understand the meaning, scope and types or educational management.
9. Know the administrative set-up and financing of secondary education at state and local level.
10. Understand structure, powers and functions of various bodies concerned with secondary and higher secondary education.
11. Understand the physical of human aspects for school management.
12. Familiar with the classroom management.
13. Understand the role and school authorities' fro better school management.

Semester – I

UNIT-I : Concept of secondary and Higher Secondary Education and its Development

- a) Concept of secondary and higher secondary education and its importance.
- b) Review of secondary and higher secondary education related to aims and objectives, structure and curriculum.

- c) Present structure and curriculum of secondary and higher secondary education in Maharashtra.

UNIT-II : National curriculum and Procedure of Establishing Secondary and Higher Secondary School

- a) National curriculum (2005) and core elements.
- b) Special features of school following CBSE syllabus and the state level syllabus.
- c) Establishing a secondary school: procedure of registration and recognition, Requirements of human resources and infrastructural facilities.

UNIT-III : Educational Management

- a) Concept and nature of educational management.
- b) Types of educational management
- c) Management of curricular and co – curricular activities.
- d) Institutional planning: definition, need, objectives and process

UNIT- IV : Administrative Structure

- a) The state Government: Ministry of Education, Secretariate of Education, Directorate of Education.
- b) Local Authorities: Zilla parishad, corporation/Municipal Corporation.
- c) Various agencies at state and national level and their structure, powers and functions: NCERT, NCTE, S C E R T, SBTE, Board of secondary and Higher secondary Education, Maharashtra state Bureau of Textbook production and curriculum Research.
- d) Secondary school code, financing grants, staffing and fee concessions.

बी.ए.बी.एड. भाग-1 मराठी (ऐच्छिक)

अभ्यासपत्रिका क्र.1

अभ्यासपत्रिकेची रूपरेषा

प्रथम सत्र

गद्य आणि उपयोजित मराठी

■ उद्दिष्टे :	
1	मराठी कथा वाङ्मयाचा स्थूल स्वरूपात परिचय करून देणे.
2	गेल्या अर्धशतकातील मराठी कथेचे स्वरूप व विकास स्पष्ट करणे.
3	नवकथा, ग्रामीण-दलित-स्त्रीवादी कथांचा परिचय करून देणे.
4	विद्यार्थ्यांमध्ये वाङ्मयीन अभिरुची विकसित करणे.
5	विद्यार्थ्यांमध्ये लेखन-कौशल्ये विकसित करणे.

■ अभ्यासक्रम :		
नेमलेली साहित्यकृती ■ 1. कथारंग – संपा.डॉ.डी.ए.देसाई व इतर, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर.		
1	अरविंद गोखले	कातरवेळ, मंजुळा
2	जी.ए. कुलकर्णी	राधी, बाधा
3	शंकर पाटील	भुजंग, मीटिंग
4	बाबुराव बागूल	विद्रोह, मरण स्वस्त होत आहे.
5	आशा बगे	नातं, पंख

■ 2. उपयोजित – निबंध लेखन

मुलभूत वाचन :	
1	कथारंग : संपादन, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
2	निबंध : विविध विषयांवरील निबंधाचे वाचन, वृत्तपत्र, वृत्तपत्रांच्या अग्रलेखांचे वाचन

■ पूरक वाचन :		
1	अरविंद गोखले यांची कथा	संपा.भालचंद्र फडके
2	जी. ए. यांची कथा	डॉ. पंडित आवळीकर
3	निवडक शंकर पाटील	संपा. वा.ल. कुळकर्णी
4	जेव्हा मी जात चोरली होती	बाबुराव बागूल
5	मरण स्वस्त होत आहे	बाबुराव बागूल
6	मारवा	आशा बगे
7	ऋतूवेगळे	आशा बगे

■ संदर्भ ग्रंथ		
1	अरविंद गोखले यांची कथासृष्टी	नलिनी बापट, प्रतिष्ठान, 1969
2	जीए कथाकार आणि माणूस	संपा.म. द. हातकणंगलेकर व वसंत वणकुद्रे
3	नवकथाकार आणि माणूस	नागनाथ कोत्तापल्ले
4	दलित साहित्य : आजचे क्रांतीविज्ञान	बाबुराव बागूल
5	बाबुराव बागूल	संपा. डॉ.कृष्णा किरवले
6	आशा बगे : नवे अस्तित्व	सुलभा हेलकर
7	व्यावहारिक मराठी :	ल.रा. नसिराबादकर
8	सुगम मराठी व्याकरण लेखन :	मो. रा. वाळंबे

बी.ए.बी.एड.भाग 1
हिंदी ऐच्छिक (Optional) प्रश्नपत्र क-1
आधुनिक हिंदी साहित्य

- अध्यापन – जून 2010
- उद्देश्य –
 1. हिंदी साहित्य की आधुनिक विधाओं से छात्रों को परिचित करना ।
 2. हिंदी के वैश्विक महत्त्व से परिचित करना ।
 3. रचनाओं के माध्यम से आधुनिक समस्याओं से परिचित कराना तथा उनका समाधान तलाशना ।
 4. रचनात्मक विवेक पैदा करना ।
 5. भाषा के सही प्रयोग से परिचित कराना ।
 6. आलोचनात्मक समझ को विकसित करना ।

हिंदी ऐच्छिक (Optional) प्रश्नपत्र क-1 आधुनिक हिंदी साहित्य
पाठ्यपुस्तक – 'साहित्यालोक' – शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापूर, प्रकाशन

प्रथम सत्र

अ) गद्य –

- 1) मैं हार गई – (कहानी) मन्नू भंडारी
- 2) चाटुकारिता भी एक कला है – (निबंध) डॉ.बरसानेलाल चतुर्वेदी
- 3) रीढ़ की हड्डी – (आत्मकथा अंश) जगदीशचंद्र माथुर
- 5) प्रेमचंद – (संस्मरण) नागार्जुन
- 6) बैजूमामा – (रेखाचित्र) रामवृक्ष बेनी पुरी

ब) पद्य –

1. आ : धरती कितनी देती है – सुमित्रानंद पंत
2. दान – सूर्यकांत त्रिपाठी निराला
3. जो बीत गई सो बात गई – हरिवंशराय बच्चन
4. ओ तुम सब इंसान उठो – बालकृष्ण शर्मा 'नवीन'
5. झॉंसी की रानी – सुभद्राकुमारी चौहान
6. उधार – अज्ञेय
7. रिश्वत – जोश मलीहाबादी
8. रोटी और संसद – धूमिल
9. – सुनीला जैन
10. गुमशुदरा – मंगेश डबराल
11. इत्यादि – राजेश जोशी
12. गाते रहना – चंद्रसेन विराट

B. A.B.Ed. I- English (Optional)

Introduction to the Minor Forms of Literature: Light and Delight

Pattern of Question Paper (40 + 10 Semester Pattern): w.e.f. June 2010

	Semester- I (Paper- I)	Total Marks: 40	
	Introduction to the Minor Form of Literature: Short Stories		
Q.1	Multiple choice questions with 4 alternatives.	5 Marks	
Q.2	Write answers to the following questions in about 250 words each (2 out of 3).	20 Marks	
Q.3.	Write short notes in about 100- 120 words each (3 out of 4) (N. B.- 2 on text, not covered in Q. No. 2 and 2 on short story as a form: Plot, Character, Brevity and Economy, Setting)	15 Marks	
Division of Teaching Hours		Total Teaching Hours: 60	
	Short story as a form of literature- 10 hours		
	Short stories- 50 hours (each unit 10 hours)		

ऐच्छिक संस्कृत (निम्नस्तर) – गद्यपद्य
क्रमिक पुस्तक – संस्कृत वेद्ये
शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन 2003

प्रथम सत्र – 1, 3, 4, 11, 6

कालावधी – 2010–11 पासून पुढे

B.A.B.Ed. Part – I History

Introduction from June 2010

Paper No. I

Semester – I

RISE OF THE MARATHA POWER (1600 – 1674)

Unit- I Rise of the Maratha Power.

- Causes of the rise of Maratha Power.
- Birth, childhood and education of Chh. Shivaji Maharaj.
- Early activities of Chh. Shivaji Maharaj.

Unit – II Chh. Shivaji Maharaja’s conflict with Adilshahi kingdom.

- a) Expedition to Javali.
- b) Defeat of Afzalkhan.
- c) Siege of Panhala.

Unit – III Chh. Shivaji Maharaja’s conflict with the Mughals.

- a) Expedition of Shahistekhan.
- b) Attack on Surat.
- c) Expedition of Jaisingh and Agra visit of Chh. Shivaji Maharaj.

Unit – IV Chh. Shivaji Maharaja’s coronation.

- a) First coronation – causes.
- b) Account of the coronation and its importance.
- c) Second coronation.

List of Reference books:

- 1) Rise of the Maratha Power : M. G. Ranade.
- 2) Shivaji and his Times : Jadunath Sarkar.
- 3) House of Shivaji : Jadunath Sarkar.
- 4) Chhatrapati Shivaji : Setu Madhavrao Pagadi.
- 5) History of the Maharattas, Vol- I : James Grant Duff.
- 6) New History of the Maratha Power, Vol- I : G. S. Sardesai.
- 7) The Rise of the Maratha Power, Vol- I : S.L. Karandikar.
- 8) Shivaji the great, Vol. I, II, III, IV : Bal Krishna.
- 9) Shivaji : S.V. Raddy
- 10) मराठी सत्तेचा उदया : जयासिंगराव पवार
- 11) मराठी सत्तेचा उदया : ए. जी. थोरात,
ए. वेक. वकारदगे,
व्ही. पी. पवार,
व्ही. एस्. पवार,
शिरोळवकर.

B.A.B.Ed.Part –I
GEOGRAPHY

1. TITLE : 1) Paper-I(Sem-I) Introduction to Physical Geography
2) Paper-II(Sem-II) Introduction to Climate.

REVISED SYLLABUS FOR

B.A. Part I GEOGRAPHY (Introduced from June 2010 onwards)

- (i) Paper – I (Semester-I)
(ii) Title of Paper : Introduction to Physical Geography.

No. of Lectures

SECTION-I

Unit 1: <u>Physical Geography.</u>	9
i) Definition, nature and scope.	
ii) Branches of physical geography.	
iii) Relation of physical geography with social sciences.	
iv) Approaches the study of Physical Geography	
v) Recent trends in physical geography.	
Unit 2: <u>The Earth Crust</u>	17
i) Characteristics of land and water distribution.	
ii) Evolution and distribution of Continents and Oceans.	
iii) Wegner’s theory of continental drift.	
iv) Plate Tectonic theory.	
Unit 3: <u>Earth movements.</u>	17
i) Endogenetic and exogenetic forces and their effects.	
ii) Earthquake: causes, effects, and distribution.	
iii) Earthquakes in India.	
Unit 4: <u>Weathering.</u>	17
i) Weathering: physical, chemical and biological.	
ii) Concept of cycle of Erosion. Fluvial cycle of Erosion	
iii) Erosional and depositional features of River and Wind.	

REFERENCES

- 1) Clyton. K. (1986) - 'Earth Crust' Adus Brooks London.
- 2) Davis W.M. (1909) - 'Geographical Essay' Ginnia Co.
- 3) Garland G.D.(1966) - 'Continental Drift' Uni. of Torontp press- Canada.
- 4) Hodgson J.H. (1964) - 'Earthwakes and Structure' Prentice Hall inc.
- 5) Dayal B (1946) - 'A text book of Gemorphology' Shukla Book depot, Patana.
- 6) Kale V & Gupta (2001) - 'Elements of Geomorphology' Oxford Uni. Press Calcutta.Pub.
- 7) Pitty A.F. (1971) - 'Introduction of Geomorpholoyt' Adus Brooks London.
- 8) Strahler A.N. (1968) - 'Physical Geography' Easten P. Ltd. New Delhi.
- 9) Steers (1958) - 'Earth Crust' Adus Brooks London.
- 10) Monkhouse (1951) - 'Principle of Physical Geography' Me Graw Hill Pub- New York.
- 11) Wegner A. (1924) - 'The Origin of Continents and Oceans' Mathhen & Co. Ltd. London.
- 12) Wooldridge & Morgan (1966) - 'An Outline of Gemorphology' Longman London.
- 13) Savindersingh(1998) - 'Physical Geography' Prayag Pub. Allahabad.
- 14) Triwartha (1980) - 'An Introduction to climate' Tata Mc. Gran Hill Pub London.
- 15) Griffith J.F. - 'Applied Climatology'
- 16) घारपूरे विठ्ठल (2003)– भूरूपशास्त्र (दूसरी आवृत्ती) पिंपळापूरे प्रकाशन, नागपूर.
- 17) घारपूरे विठ्ठल (2001)– प्राकृतिक भूगोलाची मूलतत्त्वे पिंपळापूरे प्रकाशन, नागपूर.
- 18) घारपूरे विठ्ठल (2004)– हवामानशास्त्र (दूसरी आवृत्ती) पिंपळापूरे प्रकाशन, नागपूर
- 19) . तावडे मो. द. – प्राकृतिक भू विज्ञान, म. वि. ग्रंथ नि. मंडळ. नागपूर
- 20) . तावडे मो. द – भूरूपशास्त्र, म. वि. ग्रंथ नि. मंडळ. नागपूर.
- 21) . दात एस. पी. – प्राकृतिक भू विज्ञान विद्या प्रकाशन. नागपूर.
- 22) . पवार सी. टी, आडसूळ इ. – प्राकृतिक भू विज्ञान सप्रेम प्रकाशन. कोल्हापूर.
- 23) गुप्ते, तावडे – प्राकृतिक भू विज्ञान, म. वि. ग्रंथ नि. मंडळ. नागपूर.
- 24) केचे, सवदी (1996)– भूमिस्वरूपे निराली प्रकाशन, पुणे.
- 25) सवदी कोळेकर (2004)– प्राकृतिक भूगोल निराली प्रकाशन, पुणे.
- 26) खतीब के. ए. – प्राकृतिक भूगोल मेहता प्रकाशन, पुणे.
- 27) सारंग सुभाषचंद्र – प्राकृतिक भू विज्ञान विद्या प्रकाशन, नागपूर.
- 28) Majid Hussain 2001 - 'Principals of physical Geography' 'Rawat; Publication- Jaipur.
- 30)सवदी-कोळेकर- भूगोलाची मुळतत्त्वे -खंड-1 निराली प्रकाशन-(2009)
- 31)सवदी-कोळेकर- प्राकृतिक भूगोल- शिवाजी विद्यापीठ निराली प्रकाशन-(2009)

B.A.B.Ed (Int) : Equivalence

	Pre-Revised	Revised
1	English for Communication	Sem. I- English for Communication Paper-I
		Sem. II- English for Communication Paper-II
2	साहित्य सौरभ (आवश्यक मराठी)	Sem. I- गद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर –A
		Sem. II- पद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर –B
3	History of Social Reforms in Maharashtra (1800 to 1960) I.D.S. 1.Human Development 2.लिंगविस्तिक	Sem.I - History of Social Reforms in Maharashtra (1800 to 1960) I.D.S. 1.Human Development 2.लिंगविस्तिक From Second year B.A.B.Ed.(Int.)
		Sem.II - History of Social Reforms in Maharashtra (1800 to 1960) I.D.S. 1.Human Development 2.लिंगविस्तिक From Second year B.A.B.Ed.(Int.)
4	Secondary and Higher Secondary Educational History Issues and School Management	Sem. I- Education Paper-I Secondary and Higher Secondary Educational History Issues and School Management
		Sem. II- Education Paper-I Secondary and Higher Secondary Educational History Issues and School Management
5	मराठी (ऐच्छिक) गद्य 1.कथारंग 2.कवितागंध	मराठी (ऐच्छिक) कथारंग पद्य–कवितागंध Sem. I- गद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर –1
		मराठी (ऐच्छिक) कथारंग गद्य–कवितागंध Sem. II- पद्य आणि उपयोजित मराठी पेपर –2
6	हिंदी (ऐच्छिक) हिंदी साहित्य परिचय	हिंदी (ऐच्छिक) Sem. I- आधुनिक हिंदी साहित्य पेपर–1
		Sem. II- उपन्यास दौड और व्याकरण पेपर–2
7	English (Opt)	English (Opt)Introduction to the Minor Forms of Literature: Light and Delight Sem. I- Introduction to the Minor Forms of Literature: Short Stories Paper-I
		Sem. II- Introduction to the Minor Forms of Literature: One Act Plays Paper-II

8	Sanskrit (Opt) Lower Course Trose and poctry	Sem. I- संस्कृत वेचे पेपर-1
		Sem. II- संस्कृत वेचे पेपर-2
9	History (Opt) The Rise of Maratha Power (1600 AD to 1707 AD)	History (Opt) The Rise of Maratha Power(1600 AD to 1707 AD) Sem. I- The Rise of Maratha Power (1600 AD to 1674 AD)
		Sem. II- The Rise of Maratha Power (1675 AD to 1707 AD)
10	Physical Geography	Sem. I-Introduction to Physical Geography Paper-I
		Sem. II- Introduction to Climate Paper-II

Subject:- English (Comp.)

(Pattern of Question Paper from June, 2010)

Total Marks-40

SEMESTER: I

Reading Skill			
Q.1	A	Five multiple choice objective type questions on Reading Skill. (Four choices should be given ,out of which one should be the most correct choice)	5 Marks
	B	Five objective type questions on textual vocabulary on i) synonyms ii) antonyms iii)homonyms iv)change the grammatical classes v)uses of phrases.	5 Marks
Q.2	A	Answer the following questions in two to three sentences each (3 out of 5)	6 Marks
	B	Write short note on the following in about 50 to60 words (1 out of 2)	4 Marks
Communication Skills			
Questions to be set on			
Q.3	A	Unit No.1 Talking about Yourself / Talking about Others	5 Marks
	B	Unit No.1 Talking about Daily Routine / Talking about one's Hobbies	5 Marks
Q.4	A	Unit No.2 Narration / Conversation	5 Marks
	B	Unit No.3 Giving Directions / Giving Instructions	5 Marks

SEMESTER: II

(Pattern of Question Paper from June, 2010)

Total Marks-40

Reading Skill			
Q.1	A	Five multiple choice objective type questions on Reading Skill. (Four choices should be given ,out of which one should be the most correct choice)	5 Marks
	B	Five objective type questions on textual vocabulary on i) synonyms ii) antonyms iii)homonyms iv)change the grammatical classes v)uses of phrases.	5 Marks
Q.2	A	Answer the following questions in two to three sentences each (3 out of 5)	6 Marks
	B	Write short note on the following in about 50 to 60 words (1 out of 2)	4 Marks
Communication Skills			
Questions to be set on			
Q.3	A	Unit No. 4 A Letter of Application with C.V.	10 Marks
Q.4	A	Unit No.5 E-mail Communication	5 Marks
	B	Unit No.3 Note- Making (Either give a passage of about 250 words to make notes or give notes and ask them to expand the notes into passage)	5 Marks

विषय:-मराठी (आवश्यक)

■ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी			
प्रश्न 1	अ.	विविध माध्यमातील शब्दांचा मराठीत अर्थ सांगा.	03
	ब.	योग्य पर्याय निवडा	02
प्रश्न 2		ससंदर्भ स्पष्टीकरण लिहा (3 पैकी 2)	10
प्रश्न 3		अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	15
प्रश्न 4		निबंध लेखन (2 पैकी 1)	10

■ प्रकल्प : मराठी अभ्यास मंडळाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी अभ्यासपत्रिकेनुसार सुचविलेले 10 गुणांसाठीचे प्रकल्प			
1		विविध माध्यमातील संज्ञालेखन अहवाल (50 संज्ञा / शब्द)	
2		दोन निबंध	

B.Ed. and B.A.B.Ed. (एकात्मिक) अभ्यासक्रमातील शिक्षणशास्त्र विषयाच्या पेपर क्रमांक १ ते ६ चे स्वरूप खालील प्रमाणे राहिल. बी.एड. प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप (यु.जी.कोर्स)

प्रश्न १ : आवश्यक		गुणांची विभागणी
अ वस्तुनिष्ठ	५ गुण	१० गुण
ब एका वाक्यात उत्तरे लिहा	५ गुण	
प्रश्न २ : लघुत्तरी प्रश्न		१० गुण
अ	५ गुण	
ब	५ गुण	
	किंवा	
ब	५ गुण	
प्रश्न ३ : लघुत्तरी प्रश्न		१० गुण
अ	५ गुण	
ब	५ गुण	
	किंवा	
ब	५ गुण	
प्रश्न ४ : दीर्घोत्तरी प्रश्न		१० गुण
प्रश्न ५ : दीर्घोत्तरी प्रश्न		१० गुण
	किंवा	
दीर्घोत्तरी प्रश्न		१० गुण

विषय:—मराठी (ऐच्छिक) प्रथम सत्र

■ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी			
प्रश्न 1		वस्तुनिष्ठ प्रश्न	
	अ.	योग्य पर्याय निवडा	03
	ब.	गाळलेल्या जागा भरा	02
प्रश्न 2		ससंदर्भ स्पष्टीकरण लिहा (3 पैकी 2)	10
प्रश्न 3		अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	15
प्रश्न 4		निबंध लेखन (2 पैकी 1)	10

■ मराठी अभ्यासमंडळाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी अभ्यासपत्रिकेनुसार सुचविलेले दहा गुणांसाठीचे प्रकल्प		
1	दोन निबंध	
2	कथा कथन / कविता वाचन	

विषय:-मराठी (ऐच्छिक) द्वितीय सत्र

■ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी			
प्रश्न 1	अ.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	
	ब.	योग्य पर्याय निवडा	03
	क.	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	02
प्रश्न 2		ससंदर्भ स्पष्टीकरण लिहा (3 पैकी 2)	10
प्रश्न 3		अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	15
प्रश्न 4		खालील दोन्ही प्रश्न सोडवा	10
	अ.	वृत्तभाषांतर : इंग्रजी बातमीचे मराठीत भाषांतर करणे.	
	ब.	पत्रात्मक लेखन : परिचयपत्र, निमंत्रण पत्र, अभिनंदनपर पत्र, शुभेच्छा पत्र, विनंतीपत्र, मागणी पत्र, तक्रार पत्र पैकी एकावर प्रश्न विचारला जाईल.	

■ मराठी अभ्यासमंडळाने अंतर्गत मूल्यमापनासाठी अभ्यासपत्रिकेनुसार सुचविलेले दहा गुणांसाठीचे प्रकल्प		
1		इंग्रजी वृत्तपत्रातील दोन बातम्यांचे मराठीत भाषांतर
2		पत्रात्मक लेखनातील सर्व पत्रांचे प्रत्येकी एक नमुनापत्र (एकूण सात)

		हिंदी ऐच्छिक (Optional) प्रश्नपत्र क-1 आधुनिक हिंदी साहित्य प्रथम सत्र और द्वितीय सत्र	
प्रश्न 1.		वस्तुनिष्ठ (कारक और वाक्य भेद पर)	(05)
प्रश्न 2.		संसदर्थ (3 मे से 2)	(10)
प्रश्न 3.		व्याकरण टिप्पणियाँ (3 मे से 2) (विरामचिह्न वर्तनी, पदक्रम पर)	(10)
प्रश्न 4.		दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प के साथ)	(15)

ऐच्छिक संस्कृत (निम्नस्तर) – गद्यपद्य

प्रथम व द्वितीय सत्र परीक्षेसाठी

प्रश्न 1ला	योग्य पर्याय निवडा.	5 गुण
प्रश्न 2 रा अ)	भाषांतर करा (2 पैकी 1) (गद्यावर आधारित)	5 गुण
ब)	भाषांतर करा (2 पैकी 1) (पद्यावर आधारित)	5 गुण
प्रश्न 3 रा अ)	ससंदर्भ स्पष्टीकरणे करा. (2 पैकी 1) (गद्यावर आधारित)	5 गुण
ब)	ससंदर्भ स्पष्टीकरणे करा. (2 पैकी 1) (पद्यावर आधारित)	5 गुण
प्रश्न 4 था अ)	संक्षिप्त टीपा लिहा.(3 पैकी 2) (पद्यावर आधारित)	5 गुण
ब)	दीर्घोत्तरी प्रश्न	10 गुण
	किंवा	
	दीर्घोत्तरी प्रश्न अथवा दीर्घोत्तरी प्रश्न (गद्यावर आधारित)	

इतिहास व भूगोल (ऐच्छिक)

प्रथम व द्वितीय सत्र परीक्षेसाठी

प्रश्न :1	वस्तुनिष्ठ प्रश्न (योग्य पर्याय निवडा)	05 मार्क्स
प्रश्न :2	टीपा लिहा (5 पैकी 3)	15 मार्क्स
प्रश्न :3	दीर्घोत्तरी प्रश्न (3 पैकी 2)	20 मार्क्स

	एकूण	40 मार्क्स